

tigd worden. Enkele andere politieke gevangenen wisten daarop Smits' burgerkieren, die bij de *Lagerverwaltung* lagen, de *Krankenbau* binnen te smokkelen en toen enkele dagen later, op de gebruikelijke donderdag (6 april), de pakketten-auto van het Rode Kruis verscheen die in aanwezigheid en onder de ogen van de hoogste kamp-SS'ers ontladen werd, klom Smits in zijn eigen kieren een wc-raampje van de *Krankenbau* uit, liet zich zakken en werd, door enige gevangenen geholpen, in de Rode Kruis-auto achter lege emballage verstopt – zo kwam hij het kamp uit.

Er volgde een strafappèl van drie uur, alle politiemannen die zich onder de gevangenen bevonden, werden in de 'bunker' opgesloten (zij zaten daar zes weken vast) en ook in de *Krankenbau* werd ingegrepen: de kamp-SS die er van overtuigd was dat Smits vooral daar veel hulp gevonden had (dat was in zoverre niet juist dat vrijwel niemand er wist dat hij weer goed kon lopen), sloot alle Nederlandse artsen in de 'bunker' op; zij kregen, toen zij daaruit ontslagen werden, het verbod opgelegd, ooit weer de *Krankenbau* te betreden. Daar waren zij door artsen onder de Belgische gevangenen vervangen, die, aldus dr. Steijns, 'medisch zeker even goed werkten, maar niet meer in staat waren, sabotagedaden te plegen of aan ontsnapping en correspondentie van gevangenen mee te werken.'¹

Dat de *Krankenbau* in Vught, wat de behandeling van zieke gevangenen betreft, fundamenteel verschillend heeft van wat in de concentratiekampen in Duitsland 'Revier' of 'Krankenbau' heette, is duidelijk. Medische experimenten zijn er bovendien niet uitgevoerd.

★

Wij schreven eerder dat het concentratiekamp Vught begon met ca. tachtig uit de kampen in Duitsland afkomstige *Kapo's* van wie de oudste in concentratiekamp-jaren, de Duitse politieke gevangene Karl Lennertz, tot *Lagerältester* benoemd werd; wij vermeldde ook dat Lennertz medio juli '43 ten val kwam en dat hij door Jan Hurkmans werd opgevolgd. Lennertz had Hurkmans, van wiens misdrijvingen in Amersfoort hij had gehoord, opzettelijk geen verantwoordelijke positie gegeven. Van die misdrijvingen wisten alle gevangenen af die als eersten Vught binnenkwamen: zij waren immers uit Amersfoort overgebracht. Zij hielden die kennis niet onder zich en toen Hurkmans als *Lagerältester* ging optreden, werd aan hem en aan zijn zwager

¹ M. J. E. M. Steijns in *O en V*, dl. I, p. 661.